

POSTANOWIENIE

12 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 12 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa O.L.

przeciwko B.K., A.S., J.J. i T. spółce akcyjnej w W.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej O.L.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 11 czerwca 2024 r., I ACa 886/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od O.L. na rzecz B.K., A.S., J.J. oraz T. spółki akcyjnej w W. kwoty po 765 (siedemset sześćdziesiąt pięć) zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 11 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powoda O.L. od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 28 października 2022 r., w sprawie przeciwko B.K., A.S., J.J. i T. spółce akcyjnej w W. o ochronę dóbr osobistych oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszenie art. 24 k.c.; art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (dalej: „pr.pras.”); art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 387 § 2¹ pkt 1 i 2 k.p.c., a także art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 381 k.p.c.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące problematyki dokonania naruszenia dóbr osobistych osoby fizycznej przez zawoalowane, oparte na aluzjach sugestie co do odpowiedzialności za popełnienie przestępstwa zlecenia zabójstwa oraz kierowania zorganizowaną grupą przestępczą, niezawierające bezpośredniego przypisania sprawstwa takiej osobie, niemniej jednak z zawarciem wielu sugestywnych zwrotów i retorycznych pytań nasuwających odbiorcy, iż ta osoba fizyczna jest odpowiedzialna za rzeczony przestępstwa.

W ocenie skarżącego zachodzi również potrzeba odpowiedzi na pytania:

- czy wobec dziennikarzy jednej z największych telewizji w kraju, o ogólnopolskim zasięgu i zagranicznym kapitale, aktywnie zaangażowanej w rozpowszechnianie określonej linii światopoglądowej i biorącej czynny udział w sporach politycznych, nie należy stosować zaostrzonego rygoru szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystywaniu materiałów prasowych oraz weryfikacji zgodności z prawdą uzyskiwanych informacji lub podawania ich źródła, który to rygor wynika z art. 12 ust. 1 pkt 1 pr.pras.;

- czy można przyjąć, że przypisanie komuś skrajnie negatywnych cech postępowania oraz osobowości, takich jak kierowanie i uczestnictwo w przestępczości zorganizowanej, w tym przestępczości pseudokibiców, a także wyznawanie i rozpowszechnianie poglądów totalitarnych, poprzez wyemitowanie reportażu w ogólnopolskiej telewizji z udostępnieniem niemalże całego wizerunku, danych osobowych oraz cech pozwalających na zidentyfikowanie danego człowieka, znajduje uzasadnienie w ochronie interesu społecznego, jeżeli interes

ten nie został w ogóle przez dokonującego naruszenia sprecyzowany, a sądy obu instancji dopuściły się rozbieżnych wniosków w tej kwestii, jednocześnie samodzielnie kreując autorytatywne, oderwane od stanowiska strony pozwanej, podstawy zastosowania przesłanki ekskulpacyjnej w postaci ochrony uzasadnionego interesu społecznego.

Zdaniem skarżącego w sprawie zachodzi również potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. 24 k.c. oraz art. 12 ust. 1 pkt 1 pr.pras.

Skarżący podał nadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, z uwagi na rażące braki uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, które uniemożliwiają odzwierciedlenie toku rozumowania Sądu drugiej instancji, pominięcie części ustaleń faktycznych przy dokonywaniu subsumcji stanu faktycznego sprawy pod przepisy prawa materialnego. Sąd Apelacyjny nie przedstawił również dowodów, na których się oparł swoje rozstrzygnięcie, co stanowi oczywiste naruszenie art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz art. 387 § 2¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

6. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi

Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom.

Argumentacja sformułowana przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie usprawiedliwiać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że przedstawione w skardze kwestie były już przedmiotem analizy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że granicę dla ochrony swobody wypowiedzi tworzy wymóg rzetelności dziennikarskiej, zachowania wymogów dobrej sztuki i etyki zawodowej. Dziennikarze korzystają z gwarancji umożliwiających im publikowanie informacji o sprawach publicznie ważnych, pod warunkiem, że działają w dobrej wierze, na ścisłej podstawie faktycznej i prawnej oraz zapewniają wiarygodną informację, zgodnie z etyką dziennikarską (postanowienia SN z 28 maja 2024 r., I CSK 1630/23, i z 27 stycznia 2025 r., I CSK 4307/23; wyroki SN z 14 czerwca 2022 r., II CSKP 435/22, i z 17 grudnia 2025 r., II CSKP 1226/24). Przesłanką żądania ochrony dóbr osobistych jest bezprawność naruszenia dobra osobistego, przy czym ciężar udowodnienia okoliczności faktycznych wyłączających bezprawność spoczywa na tym, kto dopuścił się naruszenia (tzw. domniemanie bezprawności). W przypadku wypowiedzi prasowej godzącej w dobre imię, okolicznością wyłączającą bezprawność może być m.in. przeważający nad ochroną interesu prywatnego interes publiczny, związany z korzystaniem ze swobody wypowiedzi. Oceniając zaś, czy sytuacja taka ma miejsce, trzeba mieć na względzie, że zarówno swoboda wypowiedzi (wolność prasy), jak i dobra osobiste podlegają ochronie. Żadna z tych wartości nie ma rangi nadrzędnej, a potencjalny konflikt między nimi jest konfliktem

zasad, z których każda powinna być urzeczywistniona w możliwie najszerszym zakresie, z uwzględnieniem prawnych i faktycznych uwarunkowań. Rozstrzygnięcie tej kolizji (przyznanie pierwszeństwa jednej z zasad) jest możliwe tylko *in casu* i wymaga każdorazowo rozważenia okoliczności konkretnego przypadku (wyrok SN z 30 czerwca 2017 r., I CSK 603/16, OSNC-ZD 2018, nr 3, poz. 45; postanowienie SN z 27 stycznia 2025 r., I CSK 4307/23).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny wskazał, że sporny reportaż został przygotowany przez zespół dziennikarzy śledczych. Dziennikarze na etapie zbierania informacji, jak i na etapie wykorzystania zebranych materiałów, zachowali wymaganą staranność i rzetelność, zapoznali się z licznymi publikacjami dotyczącymi tematu podjętego w spornym materiale, powoda oraz charakteru prowadzonej przez niego działalności, przeprowadzili rozmowy, zbadali dokumenty urzędowe. Powód zaś uzyskał realną możliwość zajęcia stanowiska w sprawie. Doprowadziło to Sąd drugiej instancji do wniosku, że przedstawione wypowiedzi zawarte w materiale prasowym dotyczyły faktów i służyły społecznie uzasadnionemu interesowi.

Skarżący nie zgadza się z powyższym i przedstawia własną ocenę rozstrzygnięcia. Przedstawiona przez niego argumentacja jest ściśle związana w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, a skarżący dąży w istocie jedynie do zanegowania stanowiska Sądu Apelacyjnego.

7. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów świadczących o występowaniu w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarżący w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem ograniczył się do podania, że za występowaniem w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przemawiają te same argumenty, jakie zostały sformułowane w skardze dla wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Uszło uwagi skarżącego, że każda z wymienionych przesłanek wymaga odrębnego uzasadnienia. Powyższe dwie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są bowiem odmienne. Wprawdzie nie można wykluczyć sytuacji, w której rozumowanie przedstawione przez stronę w celu ich wykazania będzie się w jakiś sposób pokrywać, czy też się krzyżować, jednakże nie uwalnia to skarżącego od obowiązku przedstawienia wyodrębnionego, samodzielnego wyводу zawierającego argumenty zmierzające dla wykazania, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz oddzielnego wyводу zmierzającego do wykazania, że jednocześnie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Skarżący nie spełnił powyższego wymogu.

8. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu

wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżący nie wykazał skutecznie, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia wyroku uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia, a także w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07; z 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10; z 11 marca 2020 r., I CSK 585/18; z 24 września 2020 r., IV CSK 32/19, i z 13 maja 2021 r., V CSKP 101/21).

Analiza motywów zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Apelacyjny szczegółowo rozważył postawione w apelacji zarzuty, które koncentrują się na kwestionowaniu stanowiska Sądu pierwszej instancji. Okoliczności przedstawione w skardze sprowadzają się do zaprezentowania przez skarżącego własnej oceny sprawy, kwestionowania rozstrzygnięcia i przedstawienia go w subiektywnej opinii skarżącego jako oczywiście niesprawiedliwego. Skarżący podważa w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny. Przypomnieć zatem należy, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, zmierza w istocie do zniweczenia publicznoprawnej funkcji skargi i wydania

orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzonych przed Sądami *meriti* dowodów.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

10. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 6, § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 2, a także § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, z uwzględnieniem faktu wniesienia w imieniu wszystkich pozwanych odpowiedzi jednej na skargę kasacyjną.

Joanna Misztal-Konecka

(K.W.)

[a.ł]